

SOBOTA 24 Czerwca 1848 roku.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Godzina	Bar. do n ^o B. w metr. paryż.	Stop. ciepła w Reaumur.	Psycho-metr	Wiatr	Stan atmosfery	Widzialność i ulewne
6 27	5. 10	+17.	117	63 Wpł. Wschodni	slaby	Pogoda
20	2 4. 96	21.	69	80 Zachodni	"	Pogoda z Chmurami
10	4. 43	14.	66	34 Zachodni	"	Pogoda

Wiadomości krajowe.

OBWIESZCZENIE.

Goście życzenia ludności Wiednia i troskliwość o przyzwolony bieg czynności Rządowych, wymagają nawzajem spiesznego powrotu Cesarza Jmci do stolicy. Jego Cesarzka Mość, przejęty równie tą potrzebą, i równą powodowany chęcią odpowiedzenia powszechnemu żądaniu, wedle nadeszłych wiadomości z Insbruka pod dniem 13 b. m. właśnie obecnym także Ministrom objawił zamiar swój opuszczenia na dniu dzisiejszym lub w Poniedziałek miasta Insbruka, celem zbliżenia się ku Wiedniowi. Cesarz Jmci, jakkolwiek skutkiem odmiennego klimatu uczuł się być nieco osłabionym na zdrowiu, pragnął jednak na dniu 14 przyjąć jeszcze deputacyę Morawskiego Sejmu, i takowa właśnie zebrała się była już na zamku, dla przedstawienia się Ich Cesarzkim Mościom. Atoli Jego Ces. Mość uczuł się naraz być słabym, co uczyniło przyjęcie deputacyi niepodobnym, i zawieszenie podróży, dla nienażania na niebezpieczeństwo drogiego zdrowia, nieodzownem. Komunikacye ministerjalne z Insbruka przynoszą zaspokajającą wiadomość, że zdrowie Jego Cesarzkiej Mości nie jest wcale wstanie zatważającym, i że największa staranność obok wszelkiej troskliwości, spiesznego i zupełnego N. Pana wyzdrowienia czynią nadzieję. Chcąc atoli udzielone concessye tak dalece wypełnić, ile tylko jest w mocy Jego, i zjednoczenie w stolicy wszystkich organów Rządowych, ile możności jak najprędziej przywieść do skutku, postanowił Jego Cesarzka Mość, swego najdostojniejszego Brata Jego Cesarzka Wysokość Arcyksięcia Franciszka Karola w charakterze Swojego Namiestnika z najobszerniejszymi pełnomocnictwami, dla załatwienia wszystkich spraw Państwa i czynności Rządowych w Imieniu Swém do Wiednia delegować, gdzie Arcyksiążę z odpowiedzialnymi Ministrami wszelkie przygotowania do nadchodzącego ustawodawczego Sejmu, i aż do zupełnego przy pomocy Boskiej wyzdrowienia Jego Cesarzkiej Mości i następnie oczekiwanego przybycia do stolicy, końcem spiesznego załatwienia czynności, nad biegiem onychże czuwać będzie. Naj-

dostojniejszy Arcyksiążę, który to posłannictwo z największą gotowością przyjął na siebie, w dniu 19 b. m. opuści Insbruk, a dnia 21 przybędzie do Linca, gdzie zatrzymawszy się 24 godzin, na dzień 23 zjedzie do Wiednia.

Ministrowie którzy to udzielenie otrzymali, spodziewają się codziennych wiadomości o zdrowiu Najjaśniejszego Pana i takowe doszły do swojej wiedzy, za każdym razem, pewni będąc jak dalece współczucie znajdują w całej ludności, ogłaszać nieomieszka.

PILLERSDORF.

Przed kilku dniami ciężko ranny został pod-officer garnizonu tutejszego, przez kilku cywilnych. Na skutek doniesienia aresztował dzisiaj patrol wojskowy sprawców tego czynu, co większe zbiegowisko ludzi wywołało, przy którym kilku zraniono.

Gdy wypadek ten ogólną na siebie zwrócił uwagę, podaje się do powszechnej wiadomości, że jak z jednej strony w tém zbiegowisku ranieni, wszelką natychmiast znaleźli pomoc lekarską, tak z drugiej strony najściślejsze śledztwo do wykrycia winnych rozpoczęte zostało, i że prawem przepisana kara ich pewnie nie minie.

Z Ces. Król. Kom. Nadwornej.

Franciszek Hrabia SCHLIK,
Feldmarszałek Porucznik.

A U S T R Y A.

Wiedeń 17 Czerwca. -- Wojna we Włoszech blizką jest swego końca, a zawieszenie broni już zawarto. Słychać, iż Austria podaje w warunkach pokoju odstąpienie Lombardzko-Weneckiego Królestwa aż po Adyge, za co Sardynia przyjmie 300 milionów długu Austriackiego Państwa. Więcej niż wątpliwa jest rzeczą, czy się zgodzą we Włoszech na pozostawienie pod panowaniem austriackim Wenecyi, Padwy, Werony, Trewizo i Udyny, chociażby dwory włoskie chętnie na to przystały, gdyż obawiają się dalszego trwania wojny, które łatwo spowodować może wmięszanie się Francyi, co spowoduje stracenie wszystkich tronów włoskich. Pokój oparty na podziale Lombardzko-Weneckiego Królestwa, byłby tylko nieszczęśliwym półśrodkiem, no-

szącym w sobie zarodek nowych zaburzeń, które nareszcie spowodowałyby zupełną niezależność Włoch. Mówią, iż tajemny warunek francuzkiego rządu domaga się od Karola Alberta odstąpienia na rzecz Francji Sabaudzkiego Xięstwa, które nie tylko przez naturalne granice, ale nadto przez swoje obyczaje i mowę jest krajem francuzkim.

— *Dnia 18 Czerwca.* —

Złe wrażenie uczyni że Cesarz, na którego wypadki Pragskie zatrważające wyrzucić miało działanie, nie przybędzie teraz do Wiednia; na to miejsce przybędzie tam na dniu 23 b. m. brat Cesarski A. X. Franciszek Karol, dla zagajenia sejmu w imieniu Monarchy. A. X. Zofia jeszcze nie porzuciła tej myśli, Cesarza do abdykacyi zniewolić, a gdy okazało się niebezpieczeństwo w przeskoczeniu porządku następstwa, ma teraz w myśli swojego małżonka, którego spowodowała wysłanie do stolicy, aby przez to dowieść, że Arcy-książę przewodniczy Cesarzowi w determinacyi i miłości ku Wiedeńczykom.

Dowiadujemy się z Agram pod d. 17, że wszystko tamże przysposabia się do rozpaczliwego oporu, w razie gdyby Cesarz rozkaz swój złożenia Bana przywiódł do skutku.

CZECHY.

Praga 16 Czerwca. Nie można sobie wyobrazić okrucieństw jakie tamże wykonywano. Wilhelm Weiss handlarz papieru w zupełnym znaczeniu tego wyrazu, ukrzyżowanym został. Jako gwardzista narodowy, zastrzelił on dwóch studentów; ztąd zburzono mu dom i przybito go gwoździami do drzewa. — Miasto nasze jest okropnie spustoszone. Na niektórych ulicach zaledwie jeden dom ostał się przed bombardowaniem.

— *Dnia 17 Czerwca.* —

W Aussig mieszkają teraz Xiężne Czartoryska i Sapieżyna, wedle których wielu się zgromadziło Polaków. Polacy starają się wystawić powstanie w Pradze jako powszechne narodowe wzburzenie przeciwko jarzmu reakcyjnego rządu i haniebnęj militarnęj władzy.

Wiadomości zagraniczne.

PRUSSY.

Berlin 18 Czerwca. Komisya adresu zakończyła dziś swoje obrady, i przedłożyła zgromadzeniu Narodowemu adres do potwierdzenia. Adres ten zaczyna jak następuje: „Przejęci ważnością terażniejszości i z radosną nadzieją co do przyszłości ojczyzny usłyszeliśmy powitanie królewskie.

Wypadki, które w ostatnich miesiącach Europę z gruntu wstrząsnęły, także i Prussy niewstrzymanie w ogólne wciągnęły poruszenie. Szczególniej gwałtowne starcie się w dniach marcowych, już od dawna powstającym objawom woli ludu publicznej ważność nadało.

Powstali z powszechnego wyboru ludu, powołani jesteśmy, aby z waszą Kr. Mością konstytu-

cyą ustanowić, która ma odpowiedzieć stopniowi oświaty pruskiego, jak i niemieckiego Narodu, i która ma na zawsze zapewnić narodowy rząd państwa i samodzielną w gminach administracyą. Ona usunie prawne okръślenia, sprzeciwiające się zasadom równego uprawnienia wszystkich do państwa należących i obdarzających pojedyncze stany szczególnymi przywilejami. Ona zabezpieczy powszechne prawo wyboru, wolność osobistą, wolność druku i mowy, wolność swobodnego zgromadzania się i ztowarzyszenia jako też samoistność wszelkich religijnych towarzystw. Ona przywoła do życia Narodowe dla całego państwa stosowne prawodawstwo jako też przekształcenie sądownictwa i wojska wraz z powszechnym uzbrojeniem ludu.

Opierając się na tej zasadzie, konstytucya ściślej zjednoczy węzły, jakie świetne czyny książąt Hohenzollern pomiędzy ludem a domem Waszję Kr. Mości zawiązały.“ i t. d.

Donoszą nam, iż fatalne wypadki w Pradze były w związku z wielkim demokratyczno-Sławiańskim sprzysiężeniem, którego za pierwsze siedlisko Kraków podają; z temi kombinacyami czyli rączej z tém uderzeniem mają być w związku obecne poruszenia wojsk Rossyjskich. Stosunki francuzkiej Rzeczypospolitej zblizają się do bonapartystowskiej katastrofy; może także nastąpić i dyktatura Cavaignaca. W każdym razie godzina poradu będzie bardzo krwawą.

— *Dnia 19 Czerwca.* —

Jego Kr. Mość uwolnił od dotychczasowych obowiązków ministra spraw zagranicznych Br. Arnim na własne tegoż żądanie, pozostawiając go do dalszej dyspozycyi; dotychczasowego zaś posła i tajnego radcę legacyjnego Br. Schleinitz na ministra spraw zagranicznych powołał.

Ministryum nie jest jeszcze zupełne, gdyż Robertus odstąpił od takowego, co także i Milder miał uczynić. — Zresztą teraz, kiedy z wszystkich wiadomości od rossyjskiej granicy, którym już nie zaprzeczają ministrowie (Hansemann przy sposobności oświadczył, iż Rossya wprawdzie nie otwartą, lecz tajną wojnę już od dawna z nami prowadzi) wnosić można o wielkiej a nieodzownej wojnie, więcej jak kiedy potrzebujemy energicznego ministryum, któreby bez ogródkki uznawszy następstwa rewolucyi, stanęło na czele poruszenia i umiało ożywić ducha ludu. Gdyby zwolennicy reakcyi Rossyja i powrót starego rządu okrzykami radości przyjmowali, jeszcze głębiej upadną!

Wrocław 19 Czerwca. W zeszłym tygodniu po pierwszy raz zawartém tutaj zostało małżeństwo pomiędzy Izraelitką a Chrześcianinem przed sędzią na mocy prawa cywilnego, poczem w kościele Do-mu Ubogich pobłogosławione przez duchownego.

— *Dnia 20 Czerwca.* —

Na wczorajszym posiedzeniu towarzystwa demokratycznego rozbiérano kwestyą o spodziewanym napadzie Rossyi. Nie przypuszczając że Rossya chce podhic Niemcy, dosyć jest jednak jasną rzeczą, że ma dosyć przyczyn do nieprzyjaznego wystąpienia przeciw Niemcom. Rossyjscy emissaryusze są ciągle czynnymi, a czeskie i sławiańskie ruchy są ce-

lem Rossyi. Car dobrze przewiduje, że wielkie wołne Niemcy, są niebezpiecznym sąsiadem dla Rossyi. W tym celu Zgromadzenie znaczną większością postanowiło przedłożyć to pytanie naczelnemu prezydentowi. (G. Wr.)

Kolonia 13 Czerwca. Z mnóstwa oznak pokazuje się, że Rosya przysposabia się na wielki cios przeciwko Niemcom. W tym celu zgromadzone wielkie masy wojsk wedle niemieckich granic, chociaż z rostopną dobrze wyrachowaną rozważą rozpowszechniono wiadomość, iż mało znaczną jest liczba wojsk w Polsce stojących. Wielka rekrutacja przedsięwzięta jest wewnątrz państwa, dla ustawicznego wzmocnienia na zachodzie stojących wojsk, o czem z pewnego dowiadujemy się źródła; oprócz tego wszyscy urlopowani oficerowie są przywołanemi i żadnemu nadal urlop wydanym nie będzie. Naprzeciw Galicyi i Siedmiogrodu także stoją wojska gotowe do wymarszu. Wzburzenie sławiańskich ludów w Austrii, wszelkimi możebnymi środkami przez Rosyją jest popierane; samym Polakom poczyniono wielkie nadzieje, przepowiadające im szczęście i dopełnienie życzeń w przywróceniu ich narodowości; nawet polscy emigranci, którzy teraz rozdrażnieni są przeciwko Niemcom, wielu z nich, nie wiedząc o tem, służy Rossyi za emissaryuszów, wszędzie wzburzenie utrzymując. Wojenne okręta rossyjskie wszelkiego rodzaju, stoją uzbrojone gotowe do boju i krążą po Bałtyckim morzu aż do Sundu i Beltu; Rosya zostaje w związku z Danią i Skandynawian przeciwko Niemcom wzbudziła do nieprzyjacielskich kroków, przyrzekając jej pomoc swoją.

Gdańsk 17 Czerwca. Tutejszy gubernator otrzymał wczoraj rozkaz od ministerjum wojny, aby zarządził potrzebne przysposobienia do postawienia Gdańska w krótkim czasie w stanie obrony.

Szczecin 18 Czerwca. Przybyły tu żeglarz z Hamburga, jako naoczny świadek potwierdził wiadomość, że na wysokości kuxhafen, stoi na kotwicy 10 amerykańskich wojennych okrętów, między którymi jeden parowy, które mają praw niemieck przeciwko Danii bronić. (G. Wr.)

S Z W A J C A R Y A.

Zurich 11 Czerwca. Włoskim zbiegami z austriackiego pułku *Este*, przy wstępie ich do Szwajcaryi broń odebrana, wydana została rządowi Lombardzkiemu; nasz rząd sądzi że neutralność przez to naruszoną nie jest. Znany Hr. Montecucculi, któren uciekł z Wiednia w d. 26 Maja, przez Chur w d. 8. b. m. do Włoch przejechał. Wielka rada w St. Gallen wydarła z rąk najostrzejszą broń katolickiej administracyjnój radzie, to jest prawo kollatury do największej części prebend katolickich. — Gminy mają na przyszłość same sobie plebanów wybierać, a mianowicie bez wynagrodzenia z katolickich funduszów; gdzie prywatni posiadają prawo kollatury mają być wynagrodzeni połową dochodów prebendy. Zakonnicy przez to tracą także niektóre prebendy, a tём samym i wpływ. (G. Wr.)

F R A N C Y A.

Paryż 15 Czerwca. — Przy dzisiejszém posie-

dzeniu wszystkie wstępy są wolne, z powodu zupełnie przywróconego dawnego porządku. — Dziś miał deputowany Prebois wniosek swój o zupełne polityczne połączenie Algeryi z Francją rozwinąć, dla słabości jednak nie będąc na posiedzeniu, Rancé w jego imieniu odczytał w tym celu długi memoriał, który niczyjś uwagi na siebie nie zwrócił. Cavaignac minister wojny powstał przeciwko temu wnioskowi mówiąc, iż Algerya jest krajem okazującym jeszcze swoje barbarzyńskie pochodzenie i dużo jeszcze czasu wymaga za nim włożyć się do francuzkich obyczajów i dojrzenie do naszych urządzeń państwa. Poleca przeto dla tych kolonij tak długo wyjątkowego prawodawstwa, jakiego tamtejsze miejscowe okoliczności wymagają, jeżeli Francya nie chce stracić w jednym dniu tego, co przez długie lata z trudem zdobyła. Francya nie powinna odejwować ręki swęj z karku Algeryi. Należy dla Algeryi raczej system odgraniczenia od Francyi w miejsce zrównania. Astouin i Pascal z Aix nie będąc przekonanemi słusznością tych wniosków zarzucali byłemu jeneralnemu gubernatorowi, że chce i nadal utrzymać stary Szlendrian, lecz wnioski ich mało znalazły słuchaczy, uwaga zwróconą była na ławki ministeryalne gdzie żywe toczyły się rozprawy. Karol Dupin i Henryk Didier usiłowali napowrót zwrócić uwagę zgromadzenia na ten ważny przedmiot, wystawiając ważności takowego Piotr Feroux żądał kolonij rolniczych dla Algeryi i dla całej Francyi.

— *Dnia 16 Czerwca.* —

Przy otwarciu dzisiejszego posiedzenia, oświadczył prezydent zgromadzeniu Narodowemu o otrzymaniu drugiego pisma od xięcia Ludwika Napoleona Bonapartego datowanego z Londynu z d. 15 b. m. w którym xiąże, aby nie spowodować zamieszania spokojności w Francyi, prosi o pozwolenie zręczenia się zasiadania jako członek zgromadzenia Narodowego. Oświadczenie to powszechnym oklaskiem przyjęte zostało. W adresie wystosowanym przez Ludwika Bonapartego pod d. 11 b. m. z Londynu do swoich wyborców, nie unikał on wyrazu „rzeczpospolita” lecz wzywał abyjednogodnie pod Flagą rzeczpospolitej wedle ołtarza ojczyzny zgromadzili się aby wielki przykład dać światu, jak lud odradza się bez gwałtów, wojny domowej i anarchii. — Śledztwo przeciwko obwinionym i aresztowanym z przyczyny spisku Bonapartystoskiego ciągle postępuje.

Thiers już prezyduje w komitecie finansowym zgromadzenia Narodowego. w miejsce swojego dawnego politycznego przyjaciela z dawniej izby.

Komissya konstytucyjna, nareszcie po długim szeregu posiedzeń, ukończyła swoje prace. Onegdaj zadecydowała stanowczo jeszcze dwie główne kwestye, co do organizacyi magistratur i co do rewizyi praw zasadniczych. Według wniosku tejże komissyi, konstytucya ma być co cztery lata przez szczególne zgromadzenie rewidowaną, które w całej Francyi przez głosowanie powszechne wybrane zostanie. Członkowie tego zgromadzenia pod nazwą deputowanych mają zadanie uzupełnienia konstytucyi, która może niedokładną jeszcze z rąk swych pierwszych tworców wyszła. Zapewniają, iż refferent A. Marrast, w pierwszych dniach następnego

tygodnia przedłoży swoje prace zgromadzeniu Narodowemu.

Komissya wyznaczona do zbadania wniosku do prawa o przywrócenie rozwodów przez Cremieux, znaczną większością oświadczyła się przeciwko temu, a nowy minister sprawiedliwości, jak mówią, chce cofnąć wniosek swojego poprzednika, chociaż wprzód popierał takowy. (P. S. A.)

Nowa konstytucya następnie wyraża się co do oświecenia ludu: „Nauczanie jest wolne, pod opieką praw i pod dozorem państwa. Dozór ten rozciąga się do wszystkich bez wyjątku naukowych zakładów.“ Dozór ten nie jest duchowieństwu przyjemny.

Zwolennicy Ludwika Bonapartego zdają się burzyć na nowo. Wiele zbiegowisk potworzyło się na placu rewolucyi, w których środku silnie rozprawiano. Przyszło nawet i do bitwy. Wewnątrz sałi posiedzeń, wielkie rozdwojenie. (G. Wr.)

A N G L I A.

Londyn 15 Czerwca. — W Cyty panowało wczoraj wielkie poruszenie, spowodowane wiadomością o zupełnym zerwaniu stosunków pomiędzy Anglią a Hiszpanią. *Sun* z pewnością twierdzi o tych zajściach. P. Isturiz poseł Hiszpański, miał otrzymać swoje paszporta z tym poleceniem, aby w 48 godzinach Londyn opuścić. *Sun* otrzymał tę wiadomość od pierwszego z domów handlowych. *Globe* dziennik rządowy, zupełnie zaprzecza tój pogłosce o zerwaniu stosunków z Hiszpanią i o zamierzonej z tym krajem wojnie. Wprawdzie p. Isturiz Londyn opuścił, lecz z własnej woli, a mianowicie czując się być obrażonym, nadesłaniem nadzwyczajnego posła z Hiszpanii Hr. Mirasol.

Z Pernambuco w Brazylii donoszą, iż uiewolnicy z okolic w pewnej wielkiej cukrowej plantacyi wzburzyli się i wysłane przeciwko sobie wojska Cesarskie, dwa razy do ucieczki zmusili.

(P. S. A.)

Neapol 12 Maja. W pobliżu Reggio wylądowało 1500 Sycylińczyków, aby pomagać tamtejszej ludności przeciwko Burbonom. Królewskie wojska miały być zupełnie zniszczone.

Prawie wszystkie prowincye królestwa wzbraniają się przedsiębrać nowe wybory deputowanych mając dotychczasowe wybory za zupełnie zgodne z prawem, nie prawnem uważając unieważnienie takowych.

Rzym 6 Czerwca. Mówią z pewnością o podaniu się ministrów do dymissyi, i że p. Farina otrzymał polecenie utworzenia nowego ministerium. Zle myślący rozmaite dają objaśnienia o spodziewanym wyborze p. Soglia na prezydenta rady ministrów. (G. w. W.)

A M E R Y K A.

Nowy-York 30 Maja. — W Jukatan rozlew krwi na nowo się rozpoczął. W Hajty mordują Negrowie; zemsta ich szczególniej ma na celu Mulatów. Wybuchła także w obwodzie Oregon wojna Indyan; ci zamordowali Missyonarza Whitmana, jego małżonkę i 9 innych osób. Prezydent Polk zażądał od kongressu natychmiastowego wystania wojsk. Kandydatem demokratów na najbliższy wybór prezydenta, jest jenerał Cass, były poseł w Paryżu. (G. Wr.)

PRZYJECHALI DO KRAKOWA

Od dnia 22 do dnia 23 Czerwca.

Popieł Michał, Lejczak Maciej, Noszkowski Karol Xiądz, Wróblewski Antoni, z Galicyi.

Wyjechali z Krakowa.

Strawińska ob, do Galicyi.

Doniesienie Urzędowe.

CENY ZBOŻA

Na Targowicy publicznej w Krakowie w trzech gatunkach praktykowane.

Dnia 19 i 20 Czerwca 1848 roku.	1. Gatunek		2. Gatunek		3. Gatunek	
	od	do	od	do	od	do
	zł. gr.	zł. gr.	zł. gr.	zł. gr.	zł. gr.	zł. gr.
Korzec Pszenicy . . .	—	19 15	—	17 20	—	16 15
„ Żyta	—	21 —	—	19 —	—	16 —
„ Jęczmieni	—	16 —	—	15 15	—	12 15
„ Owsa	—	10 15	—	10 —	—	8 —
„ Grochu	—	19 —	—	18 —	—	—
„ Jagieł	—	43 —	—	38 —	—	37 15
„ Rzepak zi.	—	33 —	—	—	—	—
„ Rzepak le.	—	24 —	—	—	—	—
„ Ziemiaki	—	—	—	—	—	—
„ Koniczyny	—	—	—	—	—	—

Centnar siana od złp. 2 gr. 10, do złp. 2 gro. —
stomy od złp. 2 gr. —, do złp. 1 gro. 27.
Spirytusu garniec z opłatą od zł. — gr. — do zł. 7 gr. —
Okowity „ „ od zł. — gr. — do zł. 6 gr. —
Sporządzono w Biórze C. K. Kommiss. Targowego
Kraków d. 13 Czerwca 1848 r.

Za C. K. Komis. Targowego
Delegowany Brudziński Konrad.
C. K. Kom. Policyi.

C. K. Kommissya Kwaternicza.
Zawiadomia strony interessowane, że bióro C. K. Kommissyi Kwaterniczój dotąd w Spiskim pałacu w Rynku Głównym będące, w dniu dzisiejszym przeniesionóm zostało.

Kraków d. 19 Czerwca 1848 r.
(3r.) Hoydziński.